

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ПЕНІТЕНЦІАРНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА, МІЖНАРОДНОГО
ПРАВА ГУМАНІТАРНОГО ФАКУЛЬТЕТУ (ОЧНОГО ТА ЗАОЧНОГО
НАВЧАННЯ)

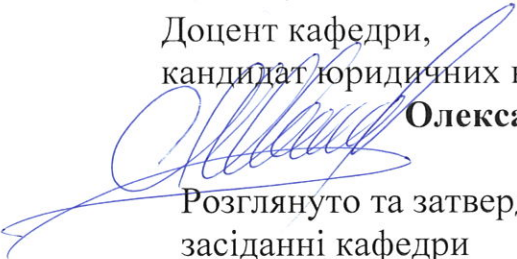
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Соціально-правовий захист працівників правоохоронних органів

для підготовки здобувачів на другому (магістерському) рівні вищої освіти
за спеціальністю К9 Правоохоронна діяльність

РОЗРОБНИК

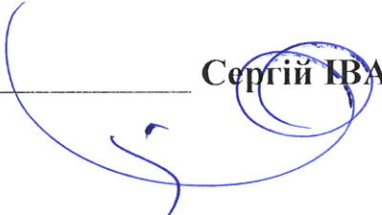
Доцент кафедри,

кандидат юридичних наук, доцент

 Олександр МАРУЩАК

Розглянуто та затверджено на
засіданні кафедри
«01» вересня 2026 року,
протокол № 11

Узгоджено з гарантом освітньої програми _____

 Сергій ІВАШКО

Обсяг: 3 кредити ECTS

Чернігів – 2026

АНОТАЦІЯ КУРСУ

В умовах сучасних викликів, високого рівня психоемоційного навантаження та постійного ризику для життя і здоров'я особливого значення набуває система соціально-правового захисту працівників правоохоронних органів. Належне матеріальне, медичне, житлове та пенсійне забезпечення, а також правова захищеність правоохоронців є гарантією їхньої незалежності, ефективності виконання службових обов'язків та мінімізації корупційних ризиків.

Опанування курсу дає можливість здобувачам вищої освіти детально вивчити механізми реалізації пільг, гарантій і компенсацій, передбачених національним законодавством, а також засвоїти міжнародні стандарти щодо забезпечення гідних умов праці та соціальної безпеки осіб, які перебувають на публічній службі зі спеціальним статусом.

Метою навчальної дисципліни «Соціально-правовий захист працівників правоохоронних органів» є формування у здобувачів системних знань щодо нормативно-правового регулювання, інституційних механізмів та практичних проблем реалізації соціальних і правових гарантій працівників правоохоронних структур; розвиток умінь правового аналізу та захисту порушених прав службовців і членів їхніх сімей; виховання професійної відповідальності та розуміння важливості балансу між висунутими до правоохоронця вимогами й наданими йому державою гарантіями.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

Опанування нормативно-правової бази, що регламентує соціальний та правовий статус працівників різних правоохоронних органів (Національної поліції, ДКВС, ДБР, СБУ, БЕБ тощо). Вивчення видів, підстав та порядку надання соціальних гарантій (медичне обслуговування, житлове забезпечення, грошове утримання, пенсійне забезпечення, одноразова грошова допомога). Засвоєння юридичних механізмів захисту працівників від неправомірного втручання в їхню діяльність, посягань на життя, здоров'я, майно чи ділову репутацію. Аналіз судової практики (зокрема рішень національних судів та ЄСПЛ) у справах щодо проходження служби, звільнення, перерахунку грошового забезпечення чи пенсій. Формування навичок розробки правових документів для захисту соціально-трудових прав та інтересів правоохоронців у взаєминах із державними органами.

Дисципліна спрямована на формування таких програмних компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 5.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 6.** Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
- ЗК 8.** Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 9.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 1. Здатність брати участь у розробленні та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності.

СК 5. Здатність давати кваліфіковані юридичні висновки й консультації в конкретних сферах юридичної діяльності.

СК 10. Здатність аналізувати, оцінювати й застосовувати сучасні інформаційні технології під час рішення професійних завдань.

СК 11. Здатність взаємодіяти з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.

Результати навчання:

РН 1. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців; зокрема, під час публічних виступів, дискусій, проведення занять.

РН 13. Відшукувати необхідну інформацію в спеціальній літературі, базах даних, інших джерелах інформації, аналізувати та об'єктивно оцінювати інформацію.

№ теми	Назви розділів і тем	Кількість годин									
		Денна форма					Заочна форма				
		Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
Л	СЗ		ПЗ	СР	Л	СЗ		ПЗ	СР		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
А ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВООХОРОНЦІВ											
1.	Загальна характеристика, поняття та система соціально-правового захисту працівників правоохоронних органів.	9	2	2		5	9				9
2	Міжнародно-правові стандарти та нормативно-правове регулювання соціально-правового захисту правоохоронців в Україні.	9		2		7	9				9
3	Правовий статус правоохоронців: баланс між обмеженнями, додатковими обов'язками та гарантіями діяльності.	9	2	2		5	9	2	2		5
4	Заходи правового захисту: недоторканність, захист від неправомірного втручання, посягань та дискредитації.	9	2	2		5	9				9
5	Особливості соціально-правового захисту працівників окремих органів (Нацполіція, ДКВС, ДБР, СБУ, БЕБ тощо).	9		2		7	9	2	2		5
	Всього за розділ 1	45	6	10	0	29	45	4	4	0	37
РОЗДІЛ 2. Механізми реалізації окремих видів соціальних гарантій та судовий захист											

6	Грошове забезпечення, оплата праці, системи преміювання та одноразові грошові допомоги.	9	2	2		5	9				9
7	Житлове забезпечення, медичне обслуговування, санаторно-курортне лікування та охорона праці.	9	2	2		5	9				9
8	Отримання інвалідності, втрата працездатності або загибель правоохоронця: системи компенсацій та підтримка родин.	9		2		7	9				9
9	Пенсійне забезпечення працівників правоохоронних органів та специфіка виходу у відставку.	9		2		7	9				9
10	Судовий та адміністративний захист прав правоохоронців. Практика національних судів та ЄСПЛ.	9		4		5	9		2		7
	Всього за розділ 2	45	4	12	0	29	45	0	2	0	43
	Усього годин	90	10	22	0	58	90	4	6	0	80

ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття спрямовані на закріплення та практичне застосування знань, отриманих під час опрацювання теоретичного матеріалу, формування вмінь аналізувати конкретні правові ситуації та обґрунтовувати шляхи їх вирішення. Під час практичних занять здобувачі виконують ситуаційні та аналітичні завдання, працюють із нормативно-правовими актами, матеріалами правозастосовної практики та іншими правовими джерелами, визначають норми, що підлягають застосуванню, здійснюють правову оцінку обставин і формулюють обґрунтовані правові висновки. Підготовка до практичного заняття передбачає опрацювання матеріалів відповідної теми, рекомендованих правових джерел та попередню підготовку до виконання практичних завдань.

Тема 1. Загальна характеристика, поняття та система соціально-правового захисту працівників правоохоронних органів

Навчальні питання:

1. Поняття, сутність та функціональне призначення соціально-правового захисту правоохоронців.
2. Співвідношення понять «соціальний захист», «правовий захист» та «соціальні гарантії».
3. Принципи формування та функціонування системи соціально-правового захисту.
4. Елементи та структура системи соціально-правового захисту працівників правоохоронних органів.
5. Суб'єкти забезпечення та реалізації соціально-правового захисту.
6. Вплив ефективності соціально-правового захисту на рівень кадрового забезпечення та ефективність службової діяльності.

Теми рефератів:

1. Генезис та еволюція інституту соціально-правового захисту правоохоронців в Україні.
2. Соціально-правовий захист як елемент публічно-службових правовідносин.
3. Проблеми та перспективи реформування системи соціального забезпечення правоохоронних органів.

Тема 2. Міжнародно-правові стандарти та нормативно-правове регулювання соціально-правового захисту правоохоронців в Україні

Навчальні питання:

1. Міжнародні акти ООН та Ради Європи щодо статусу, гарантій та захисту працівників правоохоронних органів.
2. Керівні принципи ООН щодо застосування сили та вогнепальної зброї посадовими особами з підтримання правопорядку.
3. Система національного законодавства України у сфері соціально-правового захисту правоохоронців.
4. Співвідношення загального трудового законодавства та спеціальних норм правоохоронної служби.
5. Застосування міжнародно-правових стандартів у правозастосовній практиці України.
6. Колізії та прогалини в національному законодавстві щодо гарантій діяльності правоохоронців та шляхи їх усунення.

Теми рефератів:

1. Загальна декларація прав людини та Європейська конвенція про захист прав людини у контексті прав працівників правоохоронних органів.
2. Зарубіжний досвід нормативно-правового регулювання соціального захисту поліцейських (на прикладі країн ЄС або США).
3. Гармонізація українського законодавства про соціальний захист правоохоронців із стандартами НАТО та ЄС.

Тема 3. Правовий статус правоохоронців: баланс між обмеженнями, додатковими обов'язками та гарантіями діяльності

Навчальні питання:

1. Поняття та елементи правового статусу працівника правоохоронного органу.
2. Особливі умови та підвищений ризик службової діяльності як підстава для надання додаткових гарантій.
3. Система спеціальних обов'язків та службових обмежень (політична нейтральність, обмеження сумісництва тощо).
4. Антикорупційні обмеження та вимоги до поведінки правоохоронця.
5. Правові компенсатори належного рівня службових обмежень та заборон.
6. Механізми забезпечення балансу між публічним інтересом та особистими правами правоохоронця.

Теми рефератів:

1. Обмеження політичних прав правоохоронців: порівняльно-правовий аналіз.
2. Правомірність та межі втручання в приватне життя працівника правоохоронного органу у зв'язку зі службою.
3. Професійно-етичні вимоги як елемент правового статусу та їх вплив на захищеність працівника.

Тема 4. Заходи правового захисту: недоторканність, захист від неправомірного втручання, посягань та дискредитації

Навчальні питання

1. Поняття та види заходів правового захисту працівників правоохоронних органів та їх близьких родичів.

2. Заходи забезпечення безпеки правоохоронців при виконанні службових обов'язків.
3. Кримінально-правова та адміністративно-правова охорона життя, здоров'я, честі та гідності правоохоронця.
4. Захист від незаконного втручання в службову діяльність та перешкоджання виконанню обов'язків.
5. Правові механізми захисту від дискредитації, неправдивих звинувачень та публічного приниження.
6. Особливості застосування презумпції правомірності дій (вимог) працівника правоохоронного органу.

Теми рефератів:

1. Кримінально-правові гарантії безпеки правоохоронців за КК України: сучасний стан та напрями вдосконалення.
2. Захист персональних даних працівників правоохоронних органів в умовах цифровізації та воєнного стану.
3. Правовий захист правоохоронців від безпідставного притягнення до дисциплінарної чи кримінальної відповідальності.

Тема 5. Особливості соціально-правового захисту працівників окремих органів (Нацполіція, ДКВС, ДБР, СБУ, БЕБ тощо)

Навчальні питання:

1. Специфіка соціально-правового захисту поліцейських за Законом України «Про Національну поліцію».
2. Організаційно-правові заходи захисту та гарантії працівників Державної кримінально-виконавчої служби України (ДКВС).
3. Особливості гарантій діяльності та захисту працівників Державного бюро розслідувань (ДБР).
4. Гарантії та соціальний захист військовослужбовців та співробітників Служби безпеки України (СБУ).
5. Специфіка соціально-правового статусу та гарантій працівників Бюро економічної безпеки (БЕБ).
6. Порівняльний аналіз рівня соціально-правової захищеності працівників різних правоохоронних структур.

Теми рефератів:

1. Уніфікація чи диференціація: проблеми уніфікації законодавства про соціальний захист працівників різних правоохоронних органів.
2. Особливості соціально-правового захисту осіб рядового і начальницького складу ДКВС України у порівнянні з іншими органами.
3. Специфіка гарантій діяльності детективів та оперативних співробітників антикорупційних та спеціальних органів (НАБУ, ДБР, БЕБ).

Тема 6. Грошове забезпечення, оплата праці, системи преміювання та одноразові грошові допомоги

Навчальні питання:

1. Структура та види грошового забезпечення (оплати праці) працівників правоохоронних органів.
2. Порядок формування посадових окладів, окладів за спеціальними (військовими) званнями та надбавки за вислугу років.
3. Види та підстави виплати додаткових видів грошового забезпечення (надбавки, доплати, винагороди).
4. Правовий режим та порядок здійснення преміювання правоохоронців.
5. Одноразові грошові допомоги при вступі на службу, звільненні або переведенні.

6. Виплати за роботу в особливих умовах, у нічний час, вихідні дні та під час виконання завдань у зоні бойових дій.

Теми рефератів:

1. Стимулююча та гарантійна функції грошового забезпечення правоохоронців.
2. Дискреція керівника при визначенні розміру премій та надбавок: правові межі та ризики зловживань.
3. Проблеми заборгованості з виплати грошового забезпечення та шляхи їх вирішення.

Тема 7. Житлове забезпечення, медичне обслуговування, санаторно-курортне лікування та охорона праці

Навчальні питання:

1. Форми та механізми житлового забезпечення правоохоронців (службове житло, грошова компенсація за винайм, пільгове іпотечне кредитування).
2. Порядок зарахування на квартирний облік та черговість отримання житла.
3. Медичне забезпечення правоохоронців та членів їхніх сімей у відомчих закладах охорони здоров'я.
4. Порядок та умови надання санаторно-курортного лікування та оздоровлення.
5. Охорона праці, забезпечення засобами індивідуального захисту та безпечні умови служби.
6. Реабілітація та психологічна підтримка працівників правоохоронних органів (зокрема після виконання завдань у екстремальних умовах).

Теми рефератів:

1. Фінансово-кредитні механізми розв'язання житлової проблеми правоохоронців в Україні (досвід пільгової іпотеки).
2. Специфіка медично-психологічної реабілітації правоохоронців — учасників бойових дій.
3. Реалізація права на охорону праці під час виконання службово-бойових завдань.

Тема 8. Отримання інвалідності, втрата працездатності або загибель правоохоронця: системи компенсацій та підтримка родин

Навчальні питання:

1. Порядок встановлення причинного зв'язку захворювань, поранень, контузій, каліцтв із проходженням служби.
2. Виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті) працівника правоохоронного органу.
3. Порядок призначення та розміри допомоги у разі встановлення інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності.
4. Пільги, компенсації та заходи соціальної підтримки для членів сімей загиблих (померлих) правоохоронців.
5. Соціальні гарантії для правоохоронців, які потрапили в полон або зникли безвісти за особливих обставин.
6. Механізм відшкодування шкоди, завданої майну правоохоронця або його близьких родичів у зв'язку з виконанням службових обов'язків.

Теми рефератів:

1. Правові проблеми визначення причинного зв'язку травм і захворювань зі службовою діяльністю (практика ВЛК/МСЕК/ЕКПО).
2. Механізми соціального захисту та реабілітації правоохоронців, які отримали інвалідність внаслідок поранення.
3. Державна система підтримки сімей загиблих правоохоронців: стан виконання та напрями реформування.

Тема 9. Пенсійне забезпечення працівників правоохоронних органів та специфіка виходу у відставку

Навчальні питання:

1. Умови, підстави та правове регулювання призначення пенсій за вислугу років правоохоронцям.
2. Порядок обчислення вислуги років (у тому числі в пільговому обчисленні).
3. Пенсії по інвалідності та пенсії в разі втрати годувальника для родин правоохоронців.
4. Порядок перерахунку раніше призначених пенсій у зв'язку зі зміною грошового забезпечення діючих працівників.
5. Особливості виходу у відставку, звільнення за станом здоров'я чи у зв'язку зі скороченням штатів.
6. Правовий статус та соціальні гарантії пенсіонерів правоохоронних органів і ветеранів служби.

Теми рефератів:

1. Актуальні проблеми законодавчого обмеження граничного розміру пенсій правоохоронців.
2. Перерахунок пенсій пенсіонерам силових та правоохоронних відомств: аналіз судової практики та рішень КСУ.
3. Соціально-трудова адаптація та працевлаштування правоохоронців після виходу у відставку.

Тема 10. Судовий та адміністративний захист прав правоохоронців. Практика національних судів та ЄСПЛ

Навчальні питання:

1. Адміністративний (позасудовий) порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності керівництва щодо порушення соціально-правових прав.
2. Юрисдикція та особливості розгляду адміністративними судами справ за позовами правоохоронців (публічно-службові спори).
3. Спори щодо звільнення з роботи, поновлення на посаді та виплати середнього заробітку за час вимушеного прогулу.
4. Судова практика розгляду справ про стягнення недоплачених сум грошового забезпечення та пенсій.
5. Захист прав правоохоронців у Європейському суді з прав людини (ЄСПЛ): прикладні аспекти.
6. Особливості виконання судових рішень, винесених на користь працівників правоохоронних органів.

Теми рефератів:

1. Практика ЄСПЛ у справах щодо захисту трудових, соціальних та процесуальних прав працівників поліції та правоохоронних структур.
2. Роль Конституційного Суду України у забезпеченні гарантій соціального захисту правоохоронців.
3. Проблеми виконання рішень національних судів щодо перерахунку пенсій та виплати грошового забезпечення правоохоронцям.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Ряд питань навчальної дисципліни виносяться на самостійне опрацювання. Виконання самостійної роботи оцінюється окремо та є невід'ємною складовою успішного проходження курсу.

1. **Правовий статус правоохоронця: баланс між обмеженнями, додатковими обов'язками та гарантіями**

Завдання: Складіть аналітичну довідку щодо співвідношення спеціальних обмежень публічної служби та правових компенсаторів захисту правоохоронців.

Питання:

Правова природа обмежень (політична нейтральність, заборона сумісництва, антикорупційні вимоги) як складової статусу.

Механізм компенсації гарантіями підвищеного ризику та урізання загальних трудових прав.

Недопустимість звуження існуючих гарантій під час змінення спеціального законодавства (практика КСУ).

2. Захист від неправомірного втручання, посягань та дискредитації працівників правоохоронних органів

Завдання: Підготуйте юридичний аналіз механізмів кримінально-правового та цивільно-правового захисту честі, гідності та ділової репутації правоохоронця.

Питання:

Межі кримінально-правової охорони життя, здоров'я та майна правоохоронця і його близьких родичів (ст. 342–348¹ КК України).

Захист від публічної дискредитації та поширення недостовірної інформації під час виконання службових обов'язків.

Забезпечення презумпції правомірності дій та вимог працівника правоохоронного органу (зокрема поліцейського).

3. Гарантії безпеки та захист персональних даних правоохоронців в умовах загрози життя і здоров'ю

Завдання: Підготуйте порівняльну характеристику спеціальних заходів забезпечення безпеки правоохоронців та членів їхніх сімей.

Питання:

Підстави та процесуальний порядок застосування заходів безпеки за Законом України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів».

Захист персональних даних правоохоронців в умовах цифровізації, публічних реєстрів та воєнного стану.

Межі публічності діяльності правоохоронця vs право на захист особистого та сімейного життя (ст. 8 Конвенції).

4. Організаційно-правовий чек-лист реалізації права на належні та безпечні умови праці (охорона праці)

Завдання: Визначте та викладіть у формі чек-листа стандарти забезпечення безпеки праці та реабілітації правоохоронців.

Питання:

Критерії належності умов служби: забезпечення засобами індивідуального захисту, екіпіруванням, активною та пасивною зброєю.

Обов'язковість медичного огляду, психофізіологічного відбору та психологічного супроводу.

Порядок документування та розслідування нещасних випадків, поранень чи контузій, отриманих під час виконання службових обов'язків.

5. Дискреція керівника та гарантії при нарахуванні грошового забезпечення і преміювання

Завдання: Проаналізуйте алгоритм оцінки законності рішень керівництва щодо позбавлення або зменшення додаткових видів грошового забезпечення.

Питання:

Структура грошового забезпечення: постійні (оклад, вислуга) та змінні (премії, надбавки) виплати.

Межі дискреційних повноважень керівника при розподілі премій та встановленні стимулюючих виплат.

Вимоги до вмотивованості наказів про притягнення до дисциплінарної відповідальності в частині депреміювання.

6. Житлове забезпечення правоохоронців: компенсаційні механізми та іпотечні програми

Завдання: Підготуйте аналітичний розбір нормативно-правових механізмів реалізації права правоохоронця на житло.

Питання:

Правовий режим службового житла та підстави зарахування на квартирний облік за місцем служби.

Грошова компенсація за винайм (піднайм) житлових приміщень: умови, строки та порядок виплати.

Фінансово-кредитні механізми (пільгова іпотека, фінансовий лізинг) та гарантії збереження житлових прав при звільненні/виході на пенсію.

7. Одноразова грошова допомога у разі загибелі, отримання інвалідності або втрати працездатності

Завдання: Опишіть стандарти встановлення причинного зв'язку поранення/захворювання та процесуальні гарантії отримання компенсацій.

Питання:

Роль та повноваження військово-лікарських комісій (ВЛК) та медико-соціальної експертизи (МСЕК/ЕКПО).

Розміри та диференціація виплат одноразової грошової допомоги залежно від причинного зв'язку та ступеня втрати працездатності.

Гарантії та соціальні виплати членам сімей загиблих (померлих) або зниклих безвісти правоохоронців.

8. Пенсійне забезпечення правоохоронців: обчислення вислуги років та гарантії непорушності прав

Завдання: Проаналізуйте гарантії захисту пенсійних прав правоохоронців у практиці Конституційного Суду України та Верховної Ради.

Питання:

Умови призначення пенсії за вислугу років та специфіка пільгового обчислення вислуги років (у тому числі в особливий період/під час бойових дій).

Неприпустимість обмеження граничного розміру пенсії правоохоронців (аналіз рішень КСУ).

Правові підстави та порядок автоматичного/судового перерахунку пенсій у разі підвищення грошового забезпечення діючим працівникам.

9. Порівняльна характеристика диференціації соціально-правового захисту в окремих органах

Завдання: Підготуйте порівняльну таблицю гарантій соціально-правового захисту працівників різних правоохоронних структур.

Питання:

Порівняльний аналіз рівнів захисту: Національна поліція, ДКВС, ДБР, БЕБ, СБУ.

Уніфікація чи спеціалізація: проблеми відмінностей у грошовому забезпеченні та пенсійних пільгах між відомствами.

Проблеми гармонізації гарантій цивільних працівників та осіб, які мають спеціальні (військові) звання в одному органі.

10. Позовний та позасудовий захист публічно-службових прав правоохоронців (Судова практика)

Завдання: Підготуйте реферат/доповідь щодо судового захисту прав правоохоронців у спорах про звільнення, притягнення до відповідальності та виплату грошового забезпечення.

Питання:

Особливості адміністративно-правового (позасудового) оскарження дисциплінарних стягнень та рішень керівництва.

Специфіка розгляду публічно-службових спорів у КАС України: строки звернення, тягар доказування, поновлення на посаді.

Застосування практики ЄСПЛ (зокрема щодо принципів належного урядування та пропорційності стягнення) при захисті трудових прав правоохоронців.

11. Практика ЄСПЛ щодо захисту соціальних, трудових та процедурних прав працівників правоохоронних органів

Завдання: Проаналізуйте застосування статей 6, 8, 13 Конвенції та Ст. 1 Першого протоколу до Конвенції у справах за позовами правоохоронців.

Питання:

Право на справедливий суд при вирішенні трудових та пенсійних спорів правоохоронців (критерій Пеллегрен / Ельснер / Вілкхо).

Захист заборгованості з виплат грошового забезпечення та пенсій як захист права власності (Ст. 1 Першого протоколу).

Захист від свавільного звільнення або дискримінації під час проходження служби в правоохоронних органах.

12. Специфіка соціально-правового захисту правоохоронців під час дії особливих правових режимів (воєнного стану)

Завдання: Підготуйте аналітичну довідку щодо адаптації гарантій та розширення обов'язків правоохоронців в умовах воєнного стану.

Питання:

Зміни у режимі робочого часу, відпусток та грошових винагород правоохоронців під час воєнного стану.

Додаткові соціальні гарантії для правоохоронців, які беруть безпосередню участь у відсічі збройної агресії чи виконують завдання в зоні бойових дій.

Межі допустимих обмежень прав правоохоронців відповідно до ст. 15 Конвенції про захист прав людини (derogation).

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання виконуються у вигляді рукописного есе обсягом до 5 сторінок за темою яка обирається з нижченаведеного переліку або індивідуальною темою погодженою з викладачем.

Тематика есе

1. Баланс між службовим обов'язком та правом на особисте життя: межі втручання держави у приватність працівника правоохоронного органу.

2. Презумпція правомірності вимог правоохоронця: юридична гарантія ефективності служби чи ризик для прав і свобод громадян?

3. Соціально-правовий захист як чинник запобігання корупції в правоохоронній системі: зв'язок між гідним забезпеченням та належною поведінкою.

4. Обмеження трудових і політичних прав правоохоронців: справедлива ціна за статус чи невинуватий дискримінаційний бар'єр?

5. Дискреційні повноваження керівника при преміюванні та депреміюванні: пошук межі між ефективним менеджментом та суб'єктивним свавіллям.

6. Уніфікація vs Спеціалізація: чи має бути єдиний стандарт соціально-правового захисту для всіх силових та правоохоронних відомств України?

7. Грошова компенсація замість «паперових Пільг»: проблеми монетизації соціальних гарантій правоохоронців на шляху до євроінтеграції.

8. Захист гідності та ділової репутації правоохоронця в еру соціальних мереж: між свободою слова та дискредитацією інституту юстиції.

9. Соціальна адаптація та психологічна реабілітація ветеранів правоохоронних органів: від формального обов'язку до ефективного механізму.

10. Принцип непорушності пенсійних прав правоохоронців у практиці Конституційного Суду України: гарантія держави чи фінансовий тягар для бюджету?

11. Особливості соціально-правового захисту правоохоронців в умовах воєнного стану: адаптація гарантій до умов підвищеного ризику для життя.

12. Правовий статус та захист правоохоронців, які потрапили в полон або зникли безвісти: межі відповідальності держави перед службовцем та його родиною.

Порядок оцінювання

Оцінювання ваших досягнень відбувається за системою відображеною в Таблиці 1

Таблиця 1

	Назва теми	Всього балів	Форма заняття
			Семінарське заняття (в т.ч. самостійна робота)
	Загальна характеристика, поняття та система соціально-правового захисту працівників правоохоронних органів.	5/-	5/-
	Міжнародно-правові стандарти та нормативно-правове регулювання соціально-правового захисту правоохоронців в Україні.	5/-	5/-
3	Правовий статус правоохоронців: баланс між обмеженнями, додатковими обов'язками та гарантіями діяльності.	5/10	5/15
4	Заходи правового захисту: недоторканність, захист від неправомірного втручання, посягань та дискредитації.	5/10	5/-
5	Особливості соціально-правового захисту працівників окремих органів (Нацполіція, ДКВС, ДБР, СБУ, БЕБ тощо).	5/10	5/15
6	Грошове забезпечення, оплата праці, системи преміювання та одноразові грошові допомоги.	5/10	5/-
7	Житлове забезпечення, медичне обслуговування, санаторно-курортне лікування та охорона праці.	5/-	5/-
8	Отримання інвалідності, втрата працездатності або загибель правоохоронця: системи компенсацій та підтримка родин.	5/-	5/-
9	Пенсійне забезпечення працівників правоохоронних органів та специфіка виходу у відставку.	5/-	5/-
10	Судовий та адміністративний захист прав правоохоронців. Практика національних судів та ЄСПЛ.	5/-	10/15
Разом			55/45
Індивідуальна робота			5/15
Залік			40
Всього			100 балів

Робота на семінарських заняттях оцінюється викладачем із розрахунку балів, зазначених у таблиці. Здобувач може виконати індивідуальну роботу за визначеною формою та тематикою.

Підсумковий контроль з дисципліни здійснюється у вигляді заліку, на якому можете отримати до 40 балів в залежності від повноти та обґрунтованості відповідей.

Якщо під час проходження курсу здобувач набрав 60 балів, він має право не складати залік вдовольнившись підсумковою оцінкою відповідно до кількості набраних балів. Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в таблиці 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття, сутність та функціональне призначення соціально-правового захисту працівників правоохоронних органів.

2. Співвідношення понять «соціальний захист», «правовий захист» та «соціально-правові гарантії».

3. Принципи формування та функціонування системи соціально-правового захисту правоохоронців.

4. Система суб'єктів забезпечення та реалізації соціально-правового захисту правоохоронців в Україні.

5. Міжнародно-правові стандарти ООН щодо статусу та захисту посадових осіб з підтримання правопорядку.

6. Стандарти Ради Європи та практики ЄСПЛ у сфері забезпечення прав та соціальних гарантій правоохоронців.

7. Система національного законодавства України про соціально-правовий захист працівників правоохоронних органів.

8. Співвідношення загального трудового законодавства та спеціальних норм правоохоронної (Закон України «Про Національну поліцію», Закон України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» тощо).

9. Правовий статус правоохоронця: баланс між підвищеними обов'язками, обмеженнями та гарантіями діяльності.

10. Система спеціальних обмежень та заборон у діяльності правоохоронців (політична нейтральність, обмеження сумісництва, антикорупційні вимоги).

11. Поняття та класифікація правових компенсаторів обмеження загальних трудових прав правоохоронців.

12. Вплив ефективності соціально-правового захисту на кадрове забезпечення та антикорупційну стійкість органів.

13. Принцип непорушності та недопустимості звуження змісту та обсягу існуючих прав і гарантій правоохоронців (практика КСУ).

14. Особливості дії норм про соціально-правовий захист правоохоронців у часі, просторі та за колом осіб.

15. Порівняльна характеристика моделей соціально-правового захисту поліцейських у країнах ЄС та США.

16. Поняття, види та класифікація заходів правового захисту працівників правоохоронних органів.

17. Кримінально-правова охорона життя, здоров'я, честі, гідності та майна правоохоронця і його близьких родичів.

18. Адміністративно-правові засоби захисту правоохоронців від невиконання законних вимог та перешкоджання діяльності.

19. Презумпція правомірності дій та вимог працівника правоохоронного органу: юридичний зміст та межі застосування.

20. Підстави та процесуальний порядок застосування заходів безпеки за Законом України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів».

21. Види заходів забезпечення безпеки правоохоронців та членів їхніх сімей (зміна проживання, легендування, охорона).

22. Захист персональних даних правоохоронців в умовах цифровізації, публічних реєстрів та воєнного стану.

23. Механізми захисту честі, гідності та ділової репутації правоохоронця від публічної дискредитації та неправдивих звинувачень.

24. Охорона праці та забезпечення безпечних умов служби в правоохоронних органах.

25. Нормативи та порядок забезпечення правоохоронців засобами індивідуального захисту, екіпіруванням та спеціальними засобами.

26. Порядок документування, розслідування та обліку нещасних випадків, поранень та контузій, отриманих під час служби.

27. Обов'язковість медичних оглядів, психофізіологічного відбору та психологічного супроводу службової діяльності.

28. Правовий захист правоохоронця при застосуванні заходів примусу, спеціальних засобів та вогнепальної зброї.

29. Гарантії захисту правоохоронців від безпідставного притягнення до дисциплінарної чи кримінальної відповідальності.

30. Особливості здійснення заходів безпеки та правового захисту правоохоронців під час виконання завдань у зоні бойових дій.

31. Поняття, правова природа та структура грошового забезпечення (оплати праці) правоохоронців.

32. Порядок формування та обчислення посадових окладів, окладів за спеціальними (військовими) званнями та надбавки за вислугу років.

33. Види, підстави та порядок встановлення додаткових видів грошового забезпечення (надбавки, доплати, винагороди).

34. Правовий режим та порядок здійснення преміювання: межі дискреції керівника та захист від депреміювання.

35. Одноразові грошові допомоги при вступі на службу, звільненні, переведенні або укладенні контракту.

36. Особливості та порядок виплати додаткових винагород в умовах воєнного стану та під час безпосередньої участі у бойових діях.

37. Форми та механізми забезпечення правоохоронців житлом (службове житло, квартирний облік).

38. Порядок та умови виплати грошової компенсації за винайм (піднайм) житлових приміщень.

39. Фінансово-кредитні механізми вирішення житлового питання (пільгове іпотечне кредитування, фінансовий лізинг).

40. Гарантії збереження права на житло при зміні місця служби, виході на пенсію чи інвалідності.

41. Медичне забезпечення правоохоронців та членів їхніх сімей у відомчих закладах охорони здоров'я.
42. Порядок надання та оплати санаторно-курортного лікування та оздоровлення правоохоронців
43. Реабілітація та психологічна підтримка правоохоронців (зокрема учасників бойових дій).
44. Пільги на проїзд, комунальні послуги та інші побутові гарантії, передбачені законодавством.
45. Відшкодування шкоди, завданої майну правоохоронця або його близьких родичів у зв'язку з виконанням службових обов'язків.
46. Порядок встановлення військово-лікарськими комісіями (ВЛК/ЕКПО) причинного зв'язку захворювань, поранень, контузій чи каліцтв зі службою.
47. Підстави, порядок та розміри виплати одноразової грошової допомоги в разі загибелі (смерті) правоохоронця.
48. Виплата одноразової грошової допомоги в разі встановлення інвалідності або часткової втрати працездатності без інвалідності.
49. Система пільг, компенсацій та соціальних виплат для членів сімей загиблих (померлих) правоохоронців
50. Соціально-правові гарантії та виплати для правоохоронців, які потрапили в полон або зникли безвісти за особливих обставин.
51. Умови, підстави та нормативно-правове регулювання призначення пенсій за вислугу років правоохоронцям.
52. Порядок обчислення вислуги років для призначення пенсії (зокрема правила пільгового обчислення).
53. Пенсії по інвалідності та пенсії в разі втрати годувальника для родин правоохоронців: умови та розміри.
54. Порядок та підстави перерахунку раніше призначених пенсій у зв'язку з підвищенням грошового забезпечення діючих працівників.
55. Правовий статус та соціально-побутові гарантії пенсіонерів правоохоронних органів і ветеранів служби.
56. Позасудовий (адміністративний) порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності керівництва щодо порушення соціальних прав.
57. Юрисдикція та особливості розгляду адміністративними судами публічно-службових спорів за позовами правоохоронців (публічно-службові спори).
58. Особливості судового захисту у справах про незаконне звільнення, притягнення до дисциплінарної відповідальності та стягнення недоплаченого грошового забезпечення.
59. Захист трудових, соціальних та пенсійних прав правоохоронців у Європейському суді з прав людини (за застосуванням ст. 6, ст. 8, ст. 13 Конвенції та ст. 1 Першого протоколу).
60. Особливості соціально-правового захисту, адаптації гарантій та відступу від зобов'язань (derogation за ст. 15 Конвенції) в умовах правового режиму воєнного стану.

ПРАВИЛА КУРСУ ТА ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні письмових робіт (принципи описані у Законі України «Про академічну доброчесність» від 18 грудня 2025 року № 4742ІХ (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>) та Кодексі академічної доброчесності Пенітенціарної академії України від 30 березня 2026 року №132/ОД (<https://pau.edu.ua/higher-education-quality-assurance-sector/academic-integrity/>)). Списування під час підсумкового контролю, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх здобувачів вищої освіти очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких

було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна

1. Marushchak, O. A. Electronic System in the Construction Sector as a Mechanism for Minimizing Corruption Risks. The Journal of Eastern European Law. 2026, 145. URL: https://easternlaw.com.ua/wp-content/uploads/2026/04/marushchak_145.pdf
2. Альошин В. В. Поняття соціального захисту співробітників правоохоронних органів. Юридичний вісник. 2021. № 2. С. 201–210.
3. Бондаренко О. В. Соціально-правовий захист працівників Національної поліції України: адміністративно-правовий аспект : монографія. Харків : Право, 2020. 216 с.
4. Дорохіна Ю. А., Коваль М. В. Правовий та соціальний захист працівників правоохоронних органів України : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2022. 248 с.
5. Єрмаков Ю. О., Бутинська Р. Я. Гарантії соціального захисту працівників правоохоронних органів. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2025. Вип. 92, ч. 2. DOI: 10.24144/2307-3322.2025.92.2.22.
6. Захаров В. П. Соціальний захист військовослужбовців та працівників правоохоронних органів в умовах правового режиму воєнного стану : монографія. Львів : ЛьвДУВС, 2023. 192 с.
7. Князькова Л. М. Деякі питання реалізації права на соціальний захист працівників органів внутрішніх справ. Південноукраїнський правничий часопис. 2021. № 2. С. 92–99.
8. Ковалів М. В., Єсімов С. С., Лошинський М. І. Правовий статус та соціальний захист працівників правоохоронних органів України : навч. посіб. Львів : Нац. ун-т «Львівська політехніка», 2021. 312 с.
9. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vp> (дата звернення: 31.08.2026).
10. Кропивницький М. О. До питання соціального захисту працівників правоохоронних органів України: проблемні аспекти. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. 2024. № 4.
11. Марущак О.А. Нормативно-правове регулювання міжнародної діяльності Міністерства молоді та спорту України. Аналітично-порівняльне правознавство № 4, (2024). С. 580-586.
12. Марущак О. 2025. Форми реалізації функцій держави. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування . 18 (Лис 2025). DOI:<https://doi.org/10.54929/2786-5746-2025-18-01-07>.
13. Марущак О., Самофалов О. Теоретико-організаційні засади дисциплінарної відповідальності персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України: актуальна проблема сьогодення. Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ. 2024. № 2. С. 221-217
14. Марущак О.А. Актуальні питання гармонізації податкового законодавства України до вимог Європейського Союзу. Аналітично-порівняльне правознавство № 6 (2024). С. 605-610.
15. Марущак О.А. Актуальні питання гармонізації податкового законодавства України до вимог Європейського Союзу. Аналітично-порівняльне правознавство № 6 (2024). С. 605-610
16. Марущак О.А. Відповідальність платників податків за порушення податкового законодавства Юридичний науковий електронний журнал №1 (2025). С. 217-221
17. Марущак О.А. Кримінальна відповідальність за ухилення від сплати податків: сучасні реалії Актуальні проблеми правознавства № 4 (2024). С. 92-99
18. Марущак, О. А. (2025). Політична функція держави як інструмент реалізації суспільних інтересів. Київський часопис права, (3), 40–45. <https://doi.org/10.32782/klj/2025.3.5>

19. Марущак, О. А. Адміністративно-правовий статус міністерств в системі центральних органів виконавчої влади. Правовий часопис Донбасу № 3, (2024). С. 28–33.
20. Марущак, О. А. Адміністративно-правовий статус міністерств в системі центральних органів виконавчої влади. Правовий часопис Донбасу № 3, (2024). С. 28–33.
21. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листоп. 1992 р. № 2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12> (дата звернення: 31.08.2026).
22. Про Бюро економічної безпеки України : Закон України від 28 січ. 2021 р. № 1150-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20> (дата звернення: 31.08.2026).
23. Про відпустки: Закон України від 15 листоп. 1996 р. № 504/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-вр> (дата звернення: 31.08.2026).
24. Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб : постанова Кабінету Міністрів України від 30 серп. 2017 р. № 704. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/704-2017-п> (дата звернення: 31.08.2026).
25. Про грошове забезпечення поліцейських Національної поліції : постанова Кабінету Міністрів України від 11 листоп. 2015 р. № 988. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2015-п> (дата звернення: 31.08.2026).
26. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12 листоп. 2015 р. № 794-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19> (дата звернення: 31.08.2026).
27. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05 жовт. 2000 р. № 2017-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14> (дата звернення: 31.08.2026).
28. Про Державну кримінально-виконавчу службу України : Закон України від 23 черв. 2005 р. № 2713-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15> (дата звернення: 31.08.2026).
29. Про Державну прикордонну службу України : Закон України від 03 квіт. 2003 р. № 661-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15> (дата звернення: 31.08.2026).
30. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09 лип. 2003 р. № 1058-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1058-15> (дата звернення: 31.08.2026).
31. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23 верес. 1999 р. № 1105-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14> (дата звернення: 31.08.2026).
32. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1698-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18> (дата звернення: 31.08.2026).
33. Про Національну поліцію : Закон України від 02 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 31.08.2026).
34. Про охорону праці: Закон України від 14 жовт. 1992 р. № 2694-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12> (дата звернення: 31.08.2026).
35. Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб: Закон України від 09 квіт. 1992 р. № 2262-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2262-12> (дата звернення: 31.08.2026).
36. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 трав. 2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19> (дата звернення: 31.08.2026).
37. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18> (дата звернення: 31.08.2026).
38. Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я : Закон України від 03 груд. 2020 р. № 1053-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20> (дата звернення: 31.08.2026).
39. Про Службу безпеки України: Закон України від 25 берез. 1992 р. № 2229-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12> (дата звернення: 31.08.2026).
40. Про соціальні послуги : Закон України від 17 січ. 2019 р. № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19> (дата звернення: 31.08.2026).

41. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту : Закон України від 22 жовт. 1993 р. № 3551-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3551-12> (дата звернення: 31.08.2026).

42. Свириденко Н. М. Правовий та соціальний захист персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України : дис. ... д-ра філософії : 081 Право. Чернігів : Академія Державної пенітенціарної служби, 2023.

43. Смолярова М. Л. Правовий та соціальний захист працівників правоохоронних органів: навч. посіб. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2019. 111 с.

44. Соціально-правовий захист працівників органів державної виконавчої влади та правоохоронної системи України : навч. посіб. / за заг. ред. С. М. Прилипка. Харків : Фінарт, 2022. 264 с.

Допоміжна

1. Загальна декларація прав людини: прийнята і проголошена резолюцією 217 А (ІІІ) Генеральної Асамблеї ООН від 10 груд. 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення: 31.08.2026).

2. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права : ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 19 жовт. 1973 р. № 2148-VIII від 16 груд. 1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042 (дата звернення: 31.08.2026).

3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листоп. 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 31.08.2026).

4. Європейська соціальна хартія (переглянута) від 03 трав. 1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062 (дата звернення: 31.08.2026).

5. Європейський кодекс поліцейської етики : Рекомендація Rec(2001)10 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам від 19 верес. 2001 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_102 (дата звернення: 31.08.2026).

6. Березняк В. С., Демичева А. В. Дотримання прав та свобод людини та громадянина в діяльності Національної поліції : аналітичний огляд. Дніпро : ДДУВС, 2023. 48 с.

7. Корнієнко М. В. Забезпечення прав людини органами правопорядку в екстраординарних умовах: доктринальний аспект : монографія. Одеса : Юридика, 2023. 168 с.

8. Петков С. В., Іванов І. В., Делія Ю. В. Забезпечення прав людини правоохоронними органами : монографія. Київ : КНТ, 2022. 241 с.

9. Волощук О. Т., Попович О. В. Права людини у сфері правоохоронної діяльності : навчально-методичний посібник. Чернівці, 2025. 232 с.

10. Томков Н. О. Правове регулювання порядку організації добору на службу до Державної кримінально-виконавчої служби України. Науковий вісник Сіверщини. Серія: Право. 2024. № 1 (21). С. 115–126. DOI: 10.32755/sjlaw.2024.01.115.

11. Томков Н. О. Правові підстави функціонування навчальних центрів професійної підготовки пенітенціарного персоналу в Україні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2024. Вип. 82, ч. 2. С. 264–268. DOI: 10.24144/2307-3322.2024.82.2.42.

12. Томков Н. О. Правове регулювання становлення відомчої вищої освіти в пенітенціарній системі України. Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ. 2024. № 2. С. 335–341. DOI: 10.31733/2078-3566-2024-2-335-341.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. HUDOC – база даних практики Європейського суду з прав людини. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/>

2. International Labour Organization (ILO). Офіційний ресурс Міжнародної організації праці щодо міжнародних трудових і соціальних стандартів. URL: <https://www.ilo.org>

3. Бюро економічної безпеки України. Офіційний вебсайт. URL: <https://esbu.gov.ua>
4. Верховний Суд. Офіційний вебсайт. URL: <https://supreme.court.gov.ua>
5. Державна прикордонна служба України. Офіційний вебсайт. URL: <https://dpsu.gov.ua>
6. Державне бюро розслідувань. Офіційний вебсайт. URL: <https://dbr.gov.ua>
7. Європейський суд з прав людини. Офіційний вебсайт. URL: <https://www.echr.coe.int>
8. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua>
9. Законодавство України. Офіційна база нормативно-правових актів Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
10. Кабінет Міністрів України. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua>
11. Міністерство внутрішніх справ України. Офіційний інформаційний ресурс. URL: <https://mvs.gov.ua>
12. Міністерство у справах ветеранів України. Офіційний вебсайт. URL: <https://mva.gov.ua>
13. Міністерство юстиції України. Офіційний вебпортал. URL: <https://minjust.gov.ua>
14. Національна поліція України. Офіційний вебпортал. URL: <https://npu.gov.ua>
15. Національне антикорупційне бюро України. Офіційний вебсайт. URL: <https://nabu.gov.ua>
16. Офіс Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. URL: <https://ombudsman.gov.ua>
17. Пенсійний фонд України. Офіційний ресурс з питань пенсійного забезпечення. URL: <https://www.pfu.gov.ua>
18. Служба безпеки України. Офіційний вебсайт. URL: <https://ssu.gov.ua>